

Atbilstība nav formalitāte - cik dārgi var izmaksāt nepietiekama risku pārvaldība

Marika Grunte, Dr Violeta Zeppa-Priedīte, Sorainen

Pēdējie mēneši Latvijā ir atgādinājuši, cik dārgi uzņēmumiem var izmaksāt nepietiekama risku pārvaldība. Jūnijā kiberdrošības incidents skāra AS “Latvijas valsts meži”, savukārt augustā CSDD informēja par kiberuzbrukumu, kura rezultātā tika iegūti dati par aptuveni 1,2 miljoniem fizisku personu un vairāk nekā 200 000 juridisku personu.

Arī konkurences tiesību jomā sekas var būt ievērojamas. Konkurences padomes izmeklēšanas regulāri noslēdzas ar būtisku sankciju piemērošanu, un šā gada augustā tika pieņemts pirmais lēmums konkurences neitralitātes lietā, AS “Latvijas valsts meži” piemērojot gandrīz 7,9 miljonu eiro sodu.

Šādi gadījumi rada ne tikai finansiālas un reputācijas sekas uzņēmumam, bet nereti aktualizē arī jautājumus par valdes locekļu atbildību, uzņēmuma pārvaldības kvalitāti un atbilstības sistēmu efektivitāti.

Lai gan minētie gadījumi ir atšķirīgi, tos vieno kopīga iezīme: jautājumi par organizācijas spēju savlaicīgi identificēt riskus, novērst pārkāpumus un nodrošināt efektīvu iekšējo kontroli. Tie atgādina, ka uzņēmuma noturība ir cieši saistīta ar kvalitatīvu pārvaldību un labi funkcionējošu atbilstības sistēmu.

Turklāt, ja kāda uzraugošā vai izmeklējošā iestāde jau ir sākusi interesēties par uzņēmuma rīcības likumību un atbilstību, īpaša vērtība ir savlaicīgi uzsāktai iekšējai izmeklēšanai. Tieši šādos brīžos mēs kā neitrāli, daudznozaru un daudzjurisdikciju eksperti iesaistāmies, lai palīdzētu uzņēmumam pašam atklāt un izvērtēt riskantās vietas un iespējamos pārkāpumus, pirms tas nonāk formālu apsūdzību priekšā.

Ko tas nozīmē uzņēmumiem?

Regulāras atbilstības pārbaudes, skaidras iekšējās vadlīnijas un sistemātiskas darbinieku apmācības ir būtiska labas korporatīvās pārvaldības sastāvdaļa un viens no efektīvākajiem veidiem, kā savlaicīgi identificēt riskus, novērst pārkāpumus un mazināt iespējamo kaitējumu.

Mūsu *Sorainen* birojs palīdz uzņēmumiem veidot un pilnveidot atbilstības sistēmas, nodrošinot kompleksus atbilstības risinājumus, kas ietver:

- iekšējos atbilstības auditus un risku novērtējumus;
- uzņēmuma procedūru, politiku un kontroles mehānismu izvērtēšanu;
- iekšējo vadlīniju, politiku un atbilstības programmu izstrādi;
- praktisku rīcības plānu sagatavošanu identificēto risku novēršanai;
- regulāras darbinieku, vadības un valdes locekļu apmācības.

Visi risinājumi tiek pielāgoti konkrētā uzņēmuma darbības nozarei, lielumam, organizatoriskajai struktūrai un risku profilam, nodrošinot, ka atbilstības pasākumi ir ne tikai juridiski korekti, bet arī praktiski izmantojami ikdienas darbā.

Apmācības, vadlīnijas un atbilstības programmas nodrošinām tostarp šādās jomās:

- konkurences tiesības;
- uzraugošo iestāžu pārbaudes un inspekcijas, kā arī uzņēmuma rīcība to laikā;
- balto apkaklīšu noziedzības riski;
- personas datu aizsardzība (GDPR);
- valdes un amatpersonu atbildība;
- noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršana (AML);
- sankciju regulējums;
- korupcijas un kukuļošanas novēršana (*Anti-Bribery & Anti-Corruption*);
- obligātās kiberdrošības prasības un to ieviešana;
- praktiski ieteikumi MI rīku izmantošanā uzņēmumā.

Pareizi organizēta atbilstības sistēma nav tikai regulatīva prasība. Tā ir investīcija uzņēmuma reputācijas, ilgtspējas un vadības atbildības risku mazināšanā. Savlaicīgi ieviestī atbilstības pasākumi bieži vien izmaksā ievērojami mazāk nekā regulatora izmeklēšana, reputācijas krīze vai būtisks administratīvais sods vai pat piespiedu ietekmēšanas līdzeklis krimināllietā līdz pat vairāku miljonu euro apmērā, likvidācija, tiesību atņemšana.